

Vass Barna

KONKÁV ANDREW FRANCIS

gyarapodván fogy a domború

EZ NEM AZ, AMI

Hosszanti ó, te ó, s két rövid nyögle!
A vers, ó, mily tüzes nyelvi pornó,
Ha poétapenna diktál, s néha bök be
Papírnyi húsba egy nemző tinta ót.
És ó, te poézisvágy, te versviagra,
Rímpotencia e feszes intimtorna textjén;
Szemérmes múzsák dombjait ki lakja,
Ha vonaglik megannyi síkosító lexém?
Lompos bohém s lumpen cerka létünk,
Gatyába trottyan egyszer minden amoróz.
De addig is költünk és éljenzünk:
Éljen Lear, Villon, Don Juan!
Éljen minden káma-szútra póz!
S míg költészetünk taurindús koktél,
Red bull bikája felszarvaz, ab ovo.
Hát szarvazz fel te is, ó, ha szétpezsegtél,
Mert ez ám a vers, tüzes nyelvi pornó!

A NIRGENDWOHAVENI KARAOKE EST

kámpicsor bajazzók meg persziflátorok
dallni jöttünk vagy tán tévedek?
halláskárosult szirének sellők matrónák
weint bornyikál a nép s berrekviem
e nyöszörgő hanghántás handabanda tán
hantázók tana dublőröké? avec plaizsír

induljon a párbaj s a karaokezsúr
vivátozzon mind: piperkőc féreg tapstapír!

s a diszkográfusok is jegyzeteljenek!
a tinituszkolástól lesz ám bonn a parti
egy versnyi hírnév bárkinék kijár ma
szétlátó babér nívódíj-dzseki
ellenferik áriáznak pisszeg a karzat
az örökös jelenből átszítál egy sanzón
ó fergeteg csicser ó szép vitorladal
ma trubánk is kifúlt hát durr neki

bár balkán polisz vagy tán sarki pólus
nirgendwohaven mint énekelt valótlan
migráns migrének mennek új hazát keresni
mi meg kámforgunk e karaokezsúrban
lemondana a díjról mindahány bajazzó
szívest hazatérne e seregnyi membrán
ha olvad a hírnév és vele az ének
s a tisztelt közönség is mint fűtőtesten marcipán

ROMÁNIAI MAGYAR ÁTVÁLTOZÁSOK

I.
Kedves barátom, el kell mondanom:
Erdélyben rekedt ismét Bogdanov.
Könyvtárszobáját sírja vissza folyton,
kísértik ezüst mívű pisztolyok,
s egy pompás ívű, görbe török szablya,
nagyatyja mellett függött a falon,
ó, érte mennyi bús sirámot ontok!
Vodkában ázó, szőrös lovagom,
ki többet írtál versben, mint Oroszhon
összes koszorús poétája együtt,
s prózában Solohovon túlteszel,
mi monológod más miatt szeretjük:
van benne Amerika, Monte-Carlo,
Mandzsúria, Chopin, Ladoga-tó,
ahogy betűzzük, a Titanic süllyed,
s elszenderül a nyájas olvasó.

II.
Előjön néha Keszköszé tanár úr,
a szemüvege mögül szigorú
szemekkel fürkészs, hogy' s mi lett belőlem,
van-e még bennem derűre ború,
vagy csak rutinos szónok hozza fel
múltunk bányáiból a szürke ércet,
s amíg az erdmagyart gatyába rázom,
mit verselek, remekművet vagy fércet?
És nézem én is ifjúkorom
hajlíthatatlan katedrakirályát,
és azt hiszem, kabátom, kalapom
hibátlan eleganciáján átlát,
látja mögöttük fázó férfilelkem,
amint az esti kertet kémlelem,

és kutatom a fűszálak között:
hová hajolt az égi szerelem.

III.

Egy régi reptér romos terminálján,
tudod, ahonnan kihagytad magad,
mackósan álltál, és csak kicsit árván,
és csak kicsit zavart farkasnyakad,
nem láthattad, mi gyúl ki ott fölötted,
csak álltál csöndben, neonszínű dresszben,
nem jöttek repülők, s nem jött az ihlet,
nem volt csak eben leben, lieben, essen,
nem volt csak bálna, zsálya, zsírpapír,
s egy túlexponált fénykép síri bája,
a ballada már mozdulni se bír,
mert megfeküdte gyomrát a homálya,
bár homály helyett neked más dukál:
csörgés, zörgés, sürgés, forgás, vivát,
lábadhoz hozzák Kínát, Afrikát,
és tányérodban homár, kaviár.

IV.

A nő legyen kemény, morális férfi,
ki mindnél jobban érti önmagát,
rettegni tud és jogait kikérni,
s ha leterítik, nem mondja: Nahát!
A nő legyen zongorafényű este,
szögletes ólom, aszfalthegedű,
ne fitogtassa, még ha van is teste,
és meg ne lágyítsa a honderű,
a nő legyen edzett tudós, az ám,
hogyan megfeleljen, mikor kérdezik:
szeretnék. Ahogyan, az a hazám.
A többi majd biztosan megérkezik.
És egyen, ha nagyon muszáj, a nő,
igyon, ha tud, és beszéljen, ha kell,
még akkor is, ha elszáll az idő,
s a bölcsesség senkit sem érdekel.

V.

Én nem vagyok sem Arany, sem Petőfi,
és még kevésbé Dsida, Ali, Szisz,
volnék inkább Asztrov, René, Fabullusz,
szelíd vizeken ringó Kavafisz.
Vonnék e táj fölé feszes vitorlát,
mely más világokat vetít ide,
keleti dallamot, nyugati eszmét:
bülbülmadár, és nem fülemüle,
füge és méz, és csésze tintakávé,
de gomb és csat, nem pogány paszománt,
selyem és csipke, paróka és álca,
mikor az ihlet dús keblére ránt.
Szavak, sorok szabályos nyáresője,
hímporos kottapapír, menüett:
sóvárgó lelkem fényes legelője
zord birkanyájak martaléka lett.

VI.

Kis falumban, ahol nem születtem,
almafácska lombja ring felettem,
madár rajta, nézem, fecsk-e, fűrj-e,
és odébb, fent, az a méla, szürke,
az volna a híres székelység?
S én volnék a fájin székelység?
Szűkszavú, mint déd- és ükapám,
földbe vágom táltos kiskapám,
hagyma, fok- és veres, sarjados,
mint dalban a felező hatos,
nyugszik lelkem: minden az, ami,
jöhetne rózsám ekét tartani.
De nem, nem jön, enyém édes rózsám,
pedig szóvirágom mind elébe szórnám,
maradok hát némán, bivaly-konokul:
habár fölül a gálya, én vagyok alul!

VII.

A szavak súlya szokatlan ma újra,
a szivárvány egy harmatcseppbe bújt,
de volt időm tizenhat haikura,
s hogy pengettem a hamvas-hangú húrt,
eszembe ötlött, mennyit éjszakáztunk
míg bőszek voltunk, bátrak, éberek,
elvontak is, és attól volt csak frászuk,
hogy Éva-néni vizsgánk közeleg,
mert csürni-csavarni hiába tudtuk
s bogozni hajnalig a cifra szót,
Rilkét, Hölderlint hiába ragoztuk,
ha nem bírtuk a *magábanvalót*,
ha szétszéledtünk idők viharában,
az Origótól majd' mind elszakadtunk,
s csak nézzük, hogyan vergődik a vízben
egykori szebb jövőnk, alattunk.

VIII.

Na, én aztán nem félek semmitől:
a *l'art pour l'art* engem nem öldököl,
nem riaszt vissza egy-két ékezet,
ha hölgynek versben csókolok kezét,
vagy lábat, vagy puhább gömbölyt akár,
mit nekem strófa, sor- vagy korhatár!
Én inkább gáláns és bohó vagyok,
a vágyak útján versgaloppozok,
mindig van egy-két csillagocska nálam,
kit érdekel, hol és miként találtam!
Mindenki azzal ragyog, azzal hódít,
amivel tud, s ha ez a fiú lódít,
hát hadd lódítson, kinek árt vele?
Jó, földi örömeiket oszt keze,
hadd írja hát víg eszközét, a verset,
még ha belenyerít is egy-egy nyerszet.

IX.

A szárnyas idő árbocomra szállt,
Borgest majmoltam Transylvániában,
bifláztam Foucault-t, Lacant, Derridát,
s a más lábán egészen jól megálltam.
Ott volt Gregor, Kafkától igazoltam
magamhoz át egy spagetti után,
amikor olcsó fűszertől és bortól
abszurdkeserű ízre lelt a szám.
Verseltem vérről, szarról, szerelemről,
volt Vlagyivosztk, Marburg és La Mancha,
köteteim redundáns halmazáról
nem mondta senki: csupafolt halandzsa.
Alakítottam görcsös gumi-énem
dús asztalok díjtálai szerint,
a nyelv s a térd elmés alkalmazása
babérokhoz hozott nekem megint!

X.

Item, vágykozmas bünlebernyegem
reád hagyom, mert palotámból láttam,
hogy orcádon dicsőség nem terem,
és szíved szőrösebb, mint gödrös állam,
sanyarú sorsom, úgy látom, tenéked
hiába sírom el, nem ládikót
fordítsz felém, érméssel, de fenéket,
item, hagyok terád fényes bitót
és pávatollas, kiadós tivornyát,
mely csak és kizárólag *odaát*
csiklandja gyomrod és gégevitorlád
és ont temérdek csemegét terád,
úgyhogy gondolj rám, amikor a gyomrod
utószor még önkéntelen ürít,
mert azután egyáltalán nem rontod
az átszellemült levegőt te itt.

XI.

A versben csendesen beér a szó,
leszek majd egyszer én is víg, szabad,
nem kínoz rím, asszociáció,
ki nem szelet vet, nem vihart arat.
Rágom majd bételem, a levegőt,
mint vadhordák a néma, zsenge húst,
és talán kidőlök, még mielőtt
kritikusokkal égháborúst
kellene játszanom az akadémiák
rogyásig rakott arénaiban.
Álmomban vidra leszek, vagy virág,
vagy buszsofőr, akinek tele van
a szolgálattal hócipője mára,
pedig a lét egyszerű öre ő,
fittyet hányván az akadémiára:
végállomás, ajtók csukód, adieu!

XII.

Ha tudtam volna, kedves, amiről
tegnap még nem tudtam, ma már tudok,
bár gondolhattam volna – csak megöl
minden nyomorult fél-egész titok –
szóval ha akkor tudtam volna, hogy
veled vagy nélküled engem soha
öröm nem ér, hogy gyáván futamodj,
engedtem volna, jussál bárhova,
de bennem, lásd, oly lassan alakul
az önmagában érő gondolat,
hogy lelkem érzésben üt ki, balul,
hát menekülj, szívem, hordd el magad,
nyomás, amerre nyílik hét határ,
amerre tágas – noha szűk – a lét,
mielőtt el nem önt az eszmeár,
s fejedbe húzom a rökamiét.

XIII.

Lelkem hiába szép, fauszi tó,
ha sorsom dagonyás faúsztató,
hiába hivatkozom rangra, rendre,
csak araszolva evickélek benne,
holott, mint akit Zeusz ringatott,
karommal szelném vadul a habot,
csigás fürtökkel, hullámzó ajakkal
versenyt ragyoghatnék a déli nappal,
s hangom, mit Apollón is irigyel,
szárnyalna lelkem verstüzeivel,
oszlana orcámról a pallor mortis,
röpítne rím, e nyájas unikornis,
s teríteném, rongyos világ, terád,
mágus-szavak aranyló zászlaját,
alatta kezdő költő egy se fázna,
és engemet mind hálásan magázna!

XIV.

A főtér és királya én vagyok,
mindenki más huncut, rabló gazember,
hazudnak, csalnak, lopnak a nagyok,
mit kezdjek itt zsványos életemmel?
Kék, zsenge szirmú szívem hova rejtsem,
hogy vadregényes közepét ne lássák,
hogyan ne legyek avantgarde a versben,
ha mord szeszec szép májam sírba ássák?
Ha nagy türelmem bíboros palástját
páncélos testű, vad pályáztató
tépázza egyre, pótlások hevében,
de az idegsejt nem pótolható!
Egyszeri ő, mint én, s pótolhatatlan,
s a csőcselék mind számon kéri majd,
mint kényszerzubbony, feszül a lét rajtam,
s ha nincs, csinálom ízibe' a bajt!